

METODOLOGIA DE CERCETARE PENTRU PROIECTUL INFO HE. CONSTRUIREA CHESTIONARULUI

- EDIȚIA 2014 - 2015 -

1. INTRODUCERE. OBIECTIVE. STUDII CARE S-AU MAI FACUT. PROIECTELE ANTERIOARE.

Insertia profesională a absolvenților de învățământ superior este o temă care preocupă din ce în ce mai mult actorii instituționali implicați în domeniul educației universitare din Europa. Ratele relativ ridicate ale șomajului în rândul tinerilor înregistrate în majoritatea statelor europene, fac ca problema inserției profesionale a absolvenților să ocupe un loc important pe agenda politicilor în domeniul educației universitare.

Potrivit studiilor de caz efectuate anterior, în cadrul proiectului, există preocupări constante, fie ale universităților, fie ale guvernelor, fie ale unor organizații concentrate asupra cercetării în domeniul politicilor educaționale, de a colecta date statistice cu privire la parcursul profesional al absolvenților. Aceste preocupări variază de la demersuri comprehensive, în care participarea universităților este voluntară, prin care sunt colectate date statistice privind parcursul educațional pre și post universitar, opinii și aprecieri subiective legate de calitatea studiilor absolvite, precum și parcursul profesional cum este cazul Germaniei. În alte situații, demersurile de colectare de date sunt extrem de clar delimitate doar la anumite părți ale sistemului universitar și vizează exclusiv cuprinderea pe piața muncii a absolvenților. Acesta este cazul Franței, unde sunt analizate datele privind absolvenții acelor universități sau instituții educaționale de nivel terțiar care au ca misiune pregătirea profesională a absolvenților în vederea unei potențiale angajări viitoare.

În acest moment datele colectate și studiile realizate în baza acestora sunt mai degrabă interesante ca element de noutate, durata lor de realizare fiind încă prea scurtă pentru a putea realiza inferențe statistice relevante pentru durate mari de timp. Din acest motiv, majoritatea acestor studii nu sunt încă folosite în mod explicit drept suport pentru implementarea unor politici educaționale țintite în acest domeniu. Putem spune că ne aflăm într-o fază avansată de diagnoză a unei situații considerate „problematică” și că ne putem aștepta ca, pe termen scurt și mediu, statele care au început deja colectarea datelor și dețin serii de timp relevante și consistente să poată începe pilotarea unor politici de remediere a problemelor constatate.

În ceea ce privește studiile propriu-zise putem identifica unele elemente comune/similare. În primul rând, în mai toate statele unde se realizează colectarea datelor privind absolvenții sunt utilizate chestionare care surprind atât date obiective, factuale, legate de parcursul educațional și de cel profesional, precum și date subiective, de percepție, privind aprecierea

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

utilității, a relevanței conținutului programului de studii pentru cariera ulterioară. În al doilea rând, remarcăm faptul că sunt preferate de obicei abordările comprehensive, la nivel de sistem, însă sunt evitate, pe cât posibil, elementele comparative între universități. Acest fapt se datorează irelevanței datelor privind absolvenții și angajarea acestora pentru calitatea unui anumit program de studii sau universități, datorită diferențelor specifice între diferite domenii de studii și domenii de activitate economică, precum și a imposibilității dezvoltării unui sistem de corespondență clară între domeniile de studii și activitățile economice. În cele din urmă, merită menționat faptul că toate studiile analizate și inițiativele în acest domeniu reprezintă eforturi constante de cercetare științifică, derulate cu o periodicitate clară și bine stabilită de la început, în baza unor instrumente de cercetare stabile, al căror conținut nu se modifică de la o cercetare la alta în mod semnificativ. Acest fapt este foarte important pentru realizarea treptată a bazelor de date longitudinale care să permită studierea fenomenului în timp. Rata de angajare a unei cohorte de absolvenți, la un moment dat, nu este un indicator relevant, el fiind afectat de variabile exogene, care țin mai mult de evoluția sectorului economic. În schimb, analiza unor fenomene în timp și observarea acestuia de-a lungul mai multor cohorte de absolvenți reprezintă un potențial diagnostic care să ducă la elaborarea unor politici relevante privind parcursul post-universitate al absolvenților de învățământ superior.

Pentru fundamentarea metodologiei de cercetare am identificat o serie de instrumente utilizate de universități, respectiv alți actori instituționali, pentru consultarea absolvenților și decelarea pattern-urilor de integrare a acestora pe piața muncii. Au fost analizate astfel metodologiile, dar și tipul și natura rezultatelor din cadrul unor proiecte anterioare de la nivel național și internațional (chestionare, metodologii de aplicare studii de monitorizare, aplicații pentru contactare și pentru realizare de analiză a datelor etc.). Studiile realizate anterior în cadrul proiectului Absolvenți și Piața Muncii au reprezentat, desigur, principala sursă de informații pentru construirea actualei metodologii. În vederea păstrării relevanței datelor și a consolidării caracterului longitudinal al studiului, prezenta metodologie precum și instrumentele de cercetare nu au schimbat foarte mult elementele utilizate anterior. Mai degrabă, în special la nivelul chestionarului, au fost operate unele modificări minore în cazul unor întrebări care au fost identificate drept inutile sau prea dificile pentru respondenți. Pe baza analizei valorilor lipsă, a cazurilor de abandon a chestionarului sau a frecvenței mari a non-răspunsurilor, efectuată anterior, chestionarul propus pentru această rundă a proiectului conține mici modificări. Cu toate acestea ele nu sunt de natură să afecteze caracterul longitudinal al studiului și posibilitatea consolidării ulterioare a bazelor de date obținute.

Iată unele dintre cele mai importante concluzii ale edițiilor anterioare ale studiului Absolvenți și Piața Muncii, care au stat de altfel și la construcție prezentei metodologii de cercetare, constituind obiective explicite ale demersului pe care îl inițiem. Analiza inserției absolvenților de învățământ superior realizată la nivel național a oferit în premieră o imagine complexă a diferențelor și asemănarilor existente între traseele profesionale ale diverselor categorii de absolvenți organizate după:

- Anul absolvirii, aspect care în acest caz are o semnificație suplimentară, promoția 2009 fiind organizată conform procesului Bologna în timp ce promoția din 2005 poate fi considerată o reprezentantă a vechii modalități de organizare;

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

- Domeniul de studiu;
- Genul absolventului;
- Tipul învățământului absolvit (public/privat).

Printre concluziile acelei cercetări au fost evidențiate mai multe elemente remarcabile:

- La nivelul promoției 2009 tinde să se accentueze legătura între profilul liceului absolvit și domeniul de studiu al absolventului;
- Majoritatea absolvenților nu apelează la prelungiri a perioadelor de studiu și nu există diferențe semnificative între cele două promoții cu privire la mediile de absolvire sau cu privire la gradul de satisfacție față de competențele dobândite;
- Aproximativ 1 din 9 absolvenți au participat la mobilități în străinătate și 1 din 7 la proiecte de cercetare derulate în universități, valorile fiind apropiate pentru cele două promoții;
- Pentru cea mai mare parte a absolvenților, procesul de căutare a unui loc de muncă începe după absolvire, dar o pondere semnificativă acelor proveniți din învățământului privat au loc de muncă la debutul studiilor universitare, loc de muncă pe care îl păstrează pe parcursul studiilor și după;
- Doar 1,8% dintre absolvenții promoției 2005 nu au avut nici un loc de muncă după absolvire, pe când, în cazul promoției 2009, acest procent crește la 17,1%, dar această diferență este explicată și prin procentul mult mai ridicat de absolvenți de licență tip Bologna care își continuă studiile în ciclul al doilea. În orice caz, durata de căutare a unui loc de muncă este mai mare și numărul angajatorilor contactați până la identificarea unui loc de muncă este mai ridicat pentru absolvenții promoției 2009;
- Mobilitatea pe piața muncii a absolvenților cu studii superioare este însă relativ redusă, în special pentru absolvenții care s-au încadrat într-un loc de muncă potrivit specializării, spre deosebire de cei care sunt ocupați inadecvat și care au tendința de a schimba mai multe posturi;
- Background-ul educațional al absolvenților cu studii superioare joacă un rol foarte important în succesul acestora pe piața muncii, în special pentru promoția 2009, absolvirea unei instituții publice de învățământ și ocuparea unui loc finanțat de la buget crescând șansa unei ocupări de calitate;
- Domeniul de studii are cea mai mare putere de predicție a probabilității de inserție adecvată, iar sectorul de activitate al serviciilor este zona de ocupare care atrage cel mai mult absolvenți de studii superioare ocupați inadecvat;
- Genul influențează puternic șansele pe piața muncii, indiferent de momentul carierei, în sensul că absolvenții de sex masculin au acces mai mare la ocupare adecvată, comparativ cu femeile;

Absolvenții de studii superioare tind să valorizeze mai mult competențele și abilitățile transversale dobândite pe parcursul studiilor, majoritatea absolvenților celor două promoții apreciind că pentru dezvoltarea ulterioară a competențelor tehnice trebuie urmate cursuri de formare profesională continuă.

Obiectivele pe care le propunem pentru această rundă a studiului privind parcursul profesional al absolvenților din promoțiile 2007, 2008, 2011 și 2012 sunt în primul de

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

analizare a tendințelor observate anterior și confirmare a acestora, sau dimpotrivă de reformulare a lor prin completarea seriei de timp cu noi date empirice. Un alt obiectiv al studiului este urmărirea efectelor pe care le-a avut la nivelul sistemului implementarea parțială a unor prevederi din Legea Educației Naționale. Chiar dacă momentul ales este destul de timpuriu, fiindcă doar promoția 2012 ar fi putut fi afectată, însă foarte puțin, de prevederile legii, considerăm că, cel puțin pentru promoțiile 2011 și 2012 datele colectate sunt de o deosebită importanță pentru comparații viitoare cu promoțiile de absolvenți care vor fi analizate în următoarele runde ale acestui proiect. Colectarea datelor în acest moment cu privire la respectivele promoții este esențială pentru calitatea studiilor ulterioare și urmărirea unor procese instituționale ample, dificil de surprins datorită derulării lor pe perioade lungi de timp. În cele din urmă, un alt obiectiv este legat de stabilirea unor diferențe semnificative între absolvenți din diferite promoții, datorită faptului că practic, prin prezentul studiu vom putea completa informațiile existente astfel încât să deținem o serie de date care se întinde de la absolvenții din anul 2005 până în anul 2012. Având la dispoziție 7 generații de absolvenți putem creiona tendințe mai ample și analiza fenomenele mai în detaliu. De aceea evidențierea fenomenelor sociale specifice cohortelor de absolvenți 2005 - 2012 poate fi realizată și corelată cu o serie de alți indicatori socio-economici la nivel macro, pentru a obține o imagine de ansamblu a legăturii dintre sectorul de învățământ superior și alte sectoare de activitate economică, socială sau culturală.

2. POPULAȚIA INVESTIGATĂ

2.1. POPULAȚIA TOTALĂ A ABSOLVENȚILOR PROGRAMELOR DE STUDII UNIVERSITARE

În cadrul acestui val al proiectului "Absolvenți și piața muncii" ne propunem să investigăm patru cohorte de absolvenți, asociate în câte două sub-grupe. Dacă în edițiile anterioare ale proiectului au fost investigate cohortele de absolvenți din anii 2005 și 2009 respectiv 2006 și 2010, datorită duratei mai lungi de întrerupere a activităților de cercetare considerăm utilă această extindere a populației ce urmează a fi investigate. Această decizie este fundamentată, din perspectivă metodologică, de necesitatea menținerii caracterului longitudinal al cercetării și a semnificației statistice a datelor ce urmează a fi colectate. De asemenea, studiul fiind unul proiectat după o metodologie longitudinală, considerăm faptul că pentru a păstra comparabilitatea și relevanța datelor colectate este necesară asumarea acestei structuri a populației ce urmează a fi investigate.

Structura de bază a populației ce urmează a fi investigată prin intermediul anchetei sociologice, pentru cele patru cohorte de absolvenți este următoarea:

	2007			2008			2011		
	Total	Bărbăți	Femei	Total	Bărbăți	Femei	Total	Bărbăți	Femei
NR.	125499	51040	74459	232885	81793	151092	186900	74640	112260

persoane								

	2012			2013		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Nr. persoane	136671	57974	78691	111028	46885	64143

După cum putem observa din tabelul de mai sus, populația de referință pentru acest val al studiului Absolvenți și Piața Muncii este alcătuit dintr-un număr de 681.955 de persoane, care au absolvit învățământul superior în anii vizați. Acesta reprezintă numărul total de absolvenți, la nivel național, pentru ciclul de studii licență și de asemenea pentru ambele forme de proprietate asupra instituției de învățământ superior (public și privat). O notă specială trebuie făcută în cazul anului 2008, când, potrivit datelor statistice disponibile numărul absolvenților este semnificativ mai mare decât al celor din alți ani calendaristici. Anul 2008 este de fapt anul în care au absolvit simultan două generații de studenți: cei care urmau programe de studii de nivel licență organizate în conformitate cu legea nr. 288/2004, în urma căreia au fost reorganizate duratele programelor de studii în unele domenii, fiind de regulă reduse de la 4 ani universitari la 3 ani universitari și cei care erau încă înmatriculați în programe de studii organizate după vechiul sistem de organizare a studiilor universitare de licență care presupuneau o durată de 4 ani universitari de regulă pentru majoritatea domeniilor de studii. Suprapunerea celor două cohorte a determinat creșterea numărului de absolvenți, iar acest lucru nu este surprins în datele statistice oficiale decât cu mult mai târziu, datorită întârzierii cu care au fost adaptate metodologiile oficiale de colectare a datelor. Din perspectiva studiului Absolvenți și Piața Muncii, această suprapunere nu are o influență semnificativă din perspectiva metodologiei, ci doar a populației investigate.

Distribuția pe regiuni de dezvoltare a populației investigate se prezintă astfel:

%	2007	2008	2011	2012	2013
REGIUNEA NORD-VEST	13,6	11,5	9,5	13,0	14,7
REGIUNEA CENTRU	12,9	11,6	16,1	11,4	9,3
REGIUNEA NORD-EST	11,5	10,4	8,6	11,6	11,8
REGIUNEA SUD-EST	6,8	6,3	8,3	8,5	6,7
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	5,8	5,1	4,5	4,9	5,1
REGIUNEA BUCUREȘTI - ILFOV	33,4	39,5	36,5	32,5	35,1
REGIUNEA SUD-VEST OLTEA	5,9	5,9	6,9	7,1	5,1
REGIUNEA VEST	10,4	9,7	9,6	11,1	12,2

Tabelul de mai sus arată un dezechilibru evident între Regiunea București - Ilfov și celelalte regiuni de dezvoltare, din perspectiva ponderii de absolvenți de învățământ superior. Aproximativ o treime dintre absolvenți provin din această regiune de dezvoltare pentru fiecare dintre cohortele ce urmează a fi chestionate. De asemenea se remarcă faptul că există o omogenitate relativă între patru regiuni (Nord- Vest, Centru, Nord-Est și Vest) care concentrează fiecare în parte aproximativ 11% dintre absolvenți. Cei mai puțini absolvenți provin din Regiunea Sud-Muntenia, deloc surprinzător de altfel această regiune fiind cea care are și cel mai mic număr de universități.

Distribuția teritorială a populației care urmează a fi investigate în cadrul acestei runde a proiectului Absolvenți și Piața Muncii indică necesitatea concentrării resurselor cercetării în regiunea București - Ilfov.

În ceea ce privește distribuția absolvenților din cele patru cohorte în funcție de domeniile de studii absolvite observăm următoarea structură a populației ce urmează a fi investigate:

%	2007	2008	2011	2012
TEHNICE	19,7	10,3	15,0	21,7
INDUSTRIE	12,1	7,5	10,8	15,5
TRANSPORTURI SI TELECOMUNICATII	0,5	0,2	0,4	0,7
ARHITECTURA SI CONSTRUCTII	2,3	1,0	0,5	3,7
AGRICULTURA	3,0	0,9	2,4	1,4
SILVICULTURA	0,7	0,3	0,3	0,4
MEDICAL	5,3	2,8	5,2	6,9
STIINTE ECONOMICE	29,7	39,5	33,5	25,2
STIINTE JURIDICE	10,0	6,2	14,1	14,1
UNIVERSITAR PEDAGOGICE	33,5	39,6	30,8	30,4
ARTISTICE	1,8	1,7	1,4	1,7
ALTE SPECIALIZARI	1,1	0,4	0,4	0,5

În primul rând trebuie remarcată diferența între denumirile domeniilor de studii reproduse conform tipologiei utilizate de Institutul Național de Statistică și cele utilizate de regulă în documentele normative emise de Ministerul Educației Naționale. În principiu, pe baza datelor deținute de Consiliul pentru Finanțarea Învățământului Superior putem realiza o corespondență între cele două tipuri diferite de clasificare a specializărilor universitare. În ceea ce privește datele propriu-zise, remarcăm faptul că anul 2008 prezintă, din acest punct de vedere, o structură relativ diferită a populației de absolvenți față de ceilalți ani. Diferențele se datorează fenomenului menționat anterior de suprapunere a două generații de studenți

care au absolvit în anul 2008, dar au fost înregistrate identic de statistica oficială. Fenomenul a afectat însă diferit domeniile de studii, fiindcă spre exemplu domeniul de studii "științe medicale" nu a fost afectat de acest fenomen, programele de studii nefiind reorganizate potrivit noilor reglementări. La fel au stat lucrurile în domeniile tehnice, al științelor juridice sau al arhitecturii, domenii de studii neafectate de reorganizarea programelor de studii. Pe de altă parte, există unele variații ale ponderii absolvenților care au alte cauze și merită a fi observate, în special în procesul de colectare al datelor, spre exemplu fluctuația foarte mare a ponderii absolvenților în domeniul arhitecturii și construcțiilor sau stagnarea în cazul studiilor universitare și pedagogice sau a celor juridice, ca pondere în totalul numărului de absolvenți. Aceste fluctuații constituie unul dintre obiectivele studiului APM, care își propune să identifice posibile explicații, sau măcar cauze ale acestora.

Propunem în acest an, pe lângă populația de absolvenți ai programelor de studii de licență din generațiile 2007, 2008, 2011 și 2012 și investigarea unui grup nou de absolvenți. Astfel, propunem pilotarea unui instrument de colectare a datelor nou, structurat instrumentului folosit pentru absolvenții programelor de studii de nivel licență, care se adresează însă absolvenților de studii universitare de master. Motivul extinderii populației investigate în studiul Absolvenți și Piața Muncii este legat de creșterea recentă a numărului de absolvenți de programe de studii universitare de master. După cum reiese din datele prezentate, generațiile 2011 și 2012 de absolvenți au înregistrat un număr de absolvenți de programe de studii universitare de master comparabil cu cel al absolvenților studiilor universitare de licență. Datorită implementării modificărilor produse în organizarea programelor de studii universitare, precum și a interesului din ce în ce mai mare în organizarea de programe de studii universitare de nivel master și chiar doctorat, considerăm necesară o îmbunătățire a metodologiei acestui studiu, prin includerea acestor absolvenți, treptat în populația țintă a studiului.

Populația pe care o vizăm, pentru pilotarea noului instrument, adresat absolvenților studiilor universitare de master prezintă următoarele caracteristici demografice este alcătuită din 127.452 persoane, care au absolvit programe de studii de nivel master în anul 2011 și anul 2012. Distribuția populației de absolvenți de studii universitare de master, pe sexe, este următoarea:

	2011			2012		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Nr. Persoane	66828	24585	42243	60624	23233	37391

Merită menționat aici faptul că majoritatea absolvenților programelor de studii universitare de master provin din universități publice, un element care facilitează aplicarea instrumentelor de cercetare. Astfel, ponderea în cadrul promoției 2011 a absolvenților proveniți din universități publice este de 81%, în timp ce pentru promoția 2012 valoarea acesteia este de 80%.

Distribuția populației absolvenților de studii universitare de master pe regiuni de dezvoltare este următoarea:

% \	2011	2012
REGIUNEA NORD-VEST	13,3	13,5
REGIUNEA CENTRU	8,1	8,2
REGIUNEA NORD-EST	12,4	11,4
REGIUNEA SUD-EST	5,5	5,2
REGIUNEA SUD-MUNTENIA	6,7	6,0
REGIUNEA BUCUREȘTI - ILFOV	37,4	38,2
REGIUNEA SUD-VEST OLTENIA	5,2	4,7
REGIUNEA VEST	11,4	12,8

Distribuția pe regiuni de dezvoltare este oarecum similară cu cea a absolvenților de programe de studii universitare de licență, însă există unele diferențe care sunt interesante. În primul rând, dominația universităților din regiunea București - Ilfov (de fapt situate în Municipiul București) este și mai puternică și demonstrează o tendință de migrație dinspre alte regiuni de dezvoltare a absolvenților care doresc continuarea studiilor universitare. În al doilea rând, putem realiza o ierarhie oarecum mai clară a principalelor centre universitare, datorită faptului că nu mai există omogenitatea distribuției pe care o întâlneam în cazul absolvenților de studii universitare de licență. De asemenea, este interesant că regiunea Sud- Muntenia, situată pe ultimul loc în ceea ce privește ponderea absolvenților de studii universitare de licență se află de această dată în partea de mijloc a distribuției. Această distribuție a absolvenților programelor universitare de master este interesantă și justifică și ea necesitatea extinderii studiului Absolvenți și Piața Muncii asupra altor populații de absolvenți, în afara celor de licență.

2.2 EȘANTIONARE. METODE DE CONTACTARE. RATE DE RĂSPUNS PREVIZIONATE.

Rundele anterioare ale studiului Absolvenți și Piața Muncii au constituit situații empirice importante care ne pot oferi unele indicii în ceea ce privește colectarea unor date empirice semnificative, coerente și utile. Ne propunem în cadrul acestui studiu să nu eșantionăm în nici un fel populația țintă ci să încercăm o abordare de tip recensământ a acesteia. În urma colectării răspunsurilor vom obține un eșantion de oportunitate, alcătuit din acele persoane care vor alege să completeze instrumentul de cercetare socială pe care îl vom folosi.

Această metodă de investigare prezintă unele avantaje și dezavantaje evidente. În ceea ce privește avantajele ea permite investigarea unui număr cât mai mare de persoane din populația țintă. Desigur, din perspectivă metodologică, absența unei reguli de eșantionare poate determina apariția unor distorsiuni cauzate de factori exogeni cercetării, cum ar fi: calitatea bazelor de date cu date contact deținute de universități, disponibilitatea persoanelor de a completa un instrument de cercetare destul de amplu, nivelul de interes individual în participarea la o astfel de cercetare, și altele. Considerăm însă că influența unor astfel de factori este inerentă oricărui demers de cercetare socială, indiferent de metoda de eșantionare. În plus, folosirea unui instrument de cercetare aplicat on-line oferă oportunitatea înregistrării unui număr relativ mare de răspunsuri, mai mare decât ar fi posibil prin aplicarea față - în - față a chestionarelor. De asemenea există metode tehnice specifice de urmărire a completării chestionarului, de urmărire a participării respondenților și de revenire, în cazul completării parțiale a acestuia.

Persoanele vor fi contactate individual, prin folosirea poștei electronice. Adresele de e-mail ale persoanelor din populația ce urmează a fi investigată vor fi colectate cu ajutorul universităților unde au fost înmatriculate. De asemenea, în cazul necompletării sau al completării parțiale a chestionarului vor fi utilizate reveniri prin intermediul poștei electronice, urmate de cel puțin o revenire prin telefon, în cazul în care universitățile dețin datele necesare de contactare a absolvenților. Datorită faptului că vom investiga patru cohorte diferite de absolvenți, ne propunem ca țintă minimă de validare a datelor o pondere a numărului de răspunsuri valide (complete) de minim 15% pentru fiecare generație, pentru a putea considera rezultatele obținute relevante statistic pentru cohorta respectivă. De asemenea, pentru a putea considera rezultatele valide la nivelul întregii populații investigate ne propunem atingerea unei rate de răspuns de minim 20% din întreaga populație țintă.

Cu siguranță realizarea pragurilor minime nu va asigura automat și reprezentativitatea rezultatelor la nivelul populației investigate. Cu toate acestea, dacă eșantionul de răspunsuri valide primite va fi suficient de mare, vom putea considera că reprezentativitatea, la nivelul populației de absolvenți, va putea fi realizată statistic prin includerea în calcule a formulei pentru eroarea unui eșantion simplu aleator, cea mai simplă formulă de eșantionare. De asemenea prin utilizarea unui sistem de ponderare a răspunsurilor vom putea realiza, în măsura în care se vor înregistra suficiente răspunsuri pentru diferite caracteristici independente ale populației (precum domeniul de studii absolvit, regiunea de dezvoltare și altele), vom putea realiza prelucrări cu un nivel de semnificație acceptabil.

În ceea ce privește pilotarea instrumentului pentru absolvenții de master ne așteptăm la o rată a răspunsurilor valide relativ mai mică, de aproximativ 10%. Întrucât în cadrul acestei populații în această fază urmărim doar pilotarea instrumentului și a metodologiei de cercetare, considerăm relevant un prag critic de minim 7% în medie pentru cele două populații de absolvenți și de 5% per generație de absolvenți. Valorilor vor asigura obținerea unor rezultate relevante pentru calitatea instrumentului și a informațiilor ce pot fi obținute, urmând ca, în cazul continuării cercetărilor în anii următori aceste cohorte să fie reinvestigate.

3. METODA DE CERCETARE ȘI TEMELE ABORDATE

3.1 METODA DE CERCETARE ȘI INSTRUMENTE DE CERCETARE

În vederea studierii parcursului profesional ulterior absolvirii programului de studii vom opta pentru o metodă sociologică specifică colectării și analizei unei cantități cât mai mari de date empirice. Astfel, prin utilizarea anchetei sociologice urmează să colectăm date factuale și de percepție de la absolvenții universităților din România care au finalizat programele de studii în anii 2007, 2008, 2011 și 2012. Ancheta sociologică pe care o planificăm va utiliza ca instrument de cercetare chestionarul, în vederea colectării datelor empirice privind parcursul educațional și profesional al absolvenților programelor de studii universitare de nivel licență.

Metodologia de cercetare propune chestionarea întregii populații de absolvenți vizate de studiul Absolvenți și Piața Muncii. Identificarea acestora urmează să fie făcută de către universități, iar contactarea de către UEFISCDI, prin intermediul mijloacelor de comunicare online. În principiu, fiecare absolvent va primi o solicitare prin intermediul poștei electronice, care îi va permite accesul și completarea o singură dată a chestionarului. În acest fel ancheta sociologică va fi una de tip recensământ, datorită faptului că permite, teoretic, fiecărei persoane să răspundă la întrebări. În acest fel se urmărește evitarea erorilor de măsurare specifice utilizării eșantioanelor probabiliste, care, prin excluderea unui anumit număr de respondenți generează automat erori de măsurare. Pe de altă parte, prin utilizarea metodei de contactare online, rata de completare a chestionarului estimată și prezentată în captioul anterior, va determina alte erori de măsurare, cauzate de apariția a ceea ce este în general denumit un "eșantion de oportunitate". În vederea limitării efectelor acestui tip de erori metodologice, vor fi utilizate instrumente matematice specifice de atenuare a erorilor, cum ar fi utilizarea ponderărilor. De asemenea, rata răspunsurilor va fi urmărită, iar acele persoane care nu completează în totalitate sau deloc chestionarul vor fi solicitate de cel puțin trei ori să revină și să completeze chestionarul. În unele cazuri clar definite, cum ar fi acele domenii de studii cu puțini studenți înmatriculați la nivel național, sau în cazul în care apar dezechilibre semnificative față de valorile statistice la nivel național (dezechilibre în funcție de variabile cum ar fi genul, vârsta, domeniul de studii) în sensul subreprezentării sau suprareprezentării lor în ceea ce privește numărul de răspunsuri înregistrate, va fi utilizată contactarea personală a absolvenților și prin alte mijloace de comunicare.

Metodologia de cercetare are un caracter longitudinal, acesta fiind deja al treilea val în ceea ce privește analizarea parcursului educațional și profesional al absolvenților. Din această cauză modificarea metodologiei și a instrumentului de cercetare nu este posibilă decât în anumite limite care să nu afecteze caracterul longitudinal al cercetării.

3.2 INSTRUMENTUL DE CERCETARE

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

În vederea colectării datelor empirice va fi utilizat instrumentul chestionar de tip omnibuz, care cuprinde un număr de întrebări grupate în funcție de diferite teme. Lista temelor ce urmează a fi abordate în cuprinsul chestionarului este următoarea:

- A. Educație preuniversitară
- B. Date biografice
- C. Date factuale privind programul de studii universitare de licență absolvit
- D. Alte forme de formare profesională
- E. Alte programe de educație
- F. Căutarea unui loc de muncă după absolvire
- G. Primul loc de muncă după absolvire
- H. Locul de muncă și profesia în prezent

Chestionarul complet este disponibil în anexa acestui document, în cele ce urmează vom face câteva precizări metodologice generale privind caracteristicile acestuia, prin raportare la edițiile anterioare ale proiectului Absolvenți și Piața Muncii.

Trebuie amintit faptul că, în urma analizei răspunsurile nevalide precum și a cazurilor de abandon a completării chestionarului din anii anteriori, s-a observat necesitatea simplificării informațiilor solicitate în cadrul unor întrebări, precum și restrângerea numărului de întrebări. În acest sens, instrumentul propus în acest an reprezintă de fapt un grup de întrebări generale, compacte, care solicită mai degrabă date și informații factuale, care va fi adresat tuturor persoanelor care au absolvit studiile universitare de licență în perioada vizată de proiect. Am renunțat la întrebările sau grupurile de întrebări adresate exclusiv absolvenților din anumite domenii de studii, datorită faptului că, în anii precedenți, acestea erau oricum destinate doar absolvenților din domeniul psihologiei și al științelor juridice. În același timp, noutatea pe care această ediție a cercetării o propune este legată de libertatea universităților de a-și stabili în funcție de propriile necesități un număr de întrebări specifice, pe care le pot adresa doar propriilor absolvenți. Această facilitate, care urmează să fie oferită de platforma on-line de administrare a chestionarului, este extrem de utilă fiindcă nu va duce la aglomerarea chestionarului inițial, permițând crearea unor seturi de întrebări suplimentare la nivelul universităților.

Chestionarul propus pentru această ediție a studiului Absolvenți și Piața Muncii, conține în principal întrebări prin care se urmărește colectarea datelor factuale, privind informațiile obiective legate de absolvenți și parcursul lor educațional și profesional, de după momentul absolvirii. Au fost eliminate în mare parte acele întrebări care făceau referire la evaluarea subiectivă a unor aspecte legate de programele de studii parcurse sau de experiențele personale din timpul perioadei de studii, considerate puțin relevante pentru obiectivul cercetării. În acest fel chestionarul a fost simplificat și redus ca dimensiune, fapt ce sperăm să contribuie la creșterea ratei de răspunsuri colectate și scăderea numărului de abandonuri în completarea chestionarului.